

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 6—
» Nemčijo . . . » 7-50
» ostalo inozemstvo . . » 9—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 16 h.

Za oglašila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 3. maja 1918.

Št. 18.

Jugoslavija.

Naši politični nasprotniki so s celo kopo laži skušali zanesti protiahtitacijo zoper majniško deklaracijo. Najabotnejše reči trdijo, ker vedó, da se z odkritim in poštenim orožjem zoper to nujno in najpoštenejšo zadevo ne morejo boriti. Pri teh svojih poizkusih se zanašajo pač na to, da so koroški Slovenci vsled znanega šolskega sistema v kulturi tako zaostali, da se jim bodo ujeli na vsako, še tako bedasto limanico; dobro vedó, da velik del naših ljudi ne zna slovenski brati, čeravno so hodili v koroške mučilnice 8 let. To so politični nasprotniki ravno hoteli doseči, da bi med nami lahko želi in Slovence obdržali v modernem suženjstvu. Zato se hočemo zopet ozreti na majniško deklaracijo in jo iznova pojasniti.

Zakaj pravimo majniška deklaracija?

Deklaracija je latinska beseda in pomeni toliko kakor izjava. Majniška deklaracija se imenuje, ker so to izjavo podali jugoslovanski poslanci v državnem zboru dne 30. majnika 1917; s to deklaracijo so izjavili, da hočejo za vse v avstro-ogrski monarhiji živeče Jugoslovane lastno državo pod habsburškim žezlom. Kdor se torej podpisuje za deklaracijo, s tem izpove, da kot Slovenec zahteva jugoslovansko državo. To sme zahtevati, ker ima vsak državljani peticijsko pravico. Peticija je toliko kot zahteva ali prošnja.

Graški župan Fizia je rekel: „Avstrija bo ali nemška ali je pa ne bo.“ S temi besedami je jasno povedal, kakšne namene da imajo Nemci. Dve tretjini prebivalstva v Avstriji, nemcemci, se naj izroče na milost in nemilost eni tretjini, Nemcem. To je blazno! Li ti ljudje res menijo, da so vsi avstrijski nemški narodi tako suženjskega duha, kakor betvica koroških zapeljanih nemškutarjev? Le izrek „Avstrija bo nemška ali je pa sploh ne bo“ je naravnost izdajalski, ker vsako ve, da Avstrija nikdar ne bo nemška! Saj bi sicer morali drugi, nemški narodi izvršiti naravnost samomor! Tega noben pameten človek ne bo pričakoval ne od nas Slovencev, še manj pa pri kulturno tako visoko stoječem, samozavestnem in gospodarsko tako trdnem narodu, kakor so Čehi. Avstrija bo obstala, ako bodo vsi narodi dobili v okviru Avstrije vsak svojo

državo. Noben narod ne bo mogel drugega tlačiti, vsi bi bili zadovoljni, narodni prepiri bi prenehali, in dvigati bi se začela gospodarska moč pri vseh narodih. Vse te države pa bi bile pod žezlom naše preslavne habsburške dinastije.

Tako izpremembo ustave imenujemo federalizem; Nemčija je združena po tem zgledu iz več držav, samo da so v teh nemških državah, združenih v nemški državi, Nemci. Že rajni prestolonaslednik Franc Ferdinand je imel načrt, izvršiti v monarhiji federalizem.

Katera ozemlja naj bi obsegala Jugoslavijo?

Kranjsko, Goriško, Istro, Trst z okolico, slovensko Koroško, slovensko Štajersko, Hrvatsko in Slavonijo, ogrske Slovence, ogrske Hrvatice in ogrske Srbe, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino.

Bi imela Jugoslavija življenjsko moč?

Jugoslavija bi bila predvsem agrarna država, imela bi pa tudi vse pogoje za razvoj in procvit industrije, zlasti pa še za veliko trgovino, ker imajo naše jugoslovanske dežele najboljšo lego, ob morju. Jugoslavija bo v kmetijskem oziru tako močna, da ne bo treba nobenega uvoza, še izvažali bomo. Poglejmo les! Dve petini Štajerske, Koroške in Kranjske sta pokriti z gozdom, tretjina Hrvaške in polovica Bosne. In kako lahek izvoz!

Kaj pa žito? Še izvažali ga bomo. Na slovenskem Štajerskem je njiv 20% sveta, na Koroškem in Kranjskem 14 in 15%, na Hrvaškem nad 30, to je poldruga Kranjska, v Bosni nad 25%; polovica Bosne sta pa dve Kranjski in pol! Ker je podnebje v teh deželah različno, rastejo tudi različni poljski pridelki.

Z vinsko trto je pokritih na slovenskem Štajerskem nad 3% sveta, na Kranjskem 1,1%, Hrvaškem skoro 1%, v Dalmaciji nad 6% in v Istri skoro 7%.

Kaj pa živinoreja? Travniki, pašniki in planinski pašniki pokrivajo na Štajerskem četrtno tal, na Koroškem dobro četrtno, na Kranjskem tretjino, v Dalmaciji polovico (seveda so tam slabši), v Bosni četrtno, na Hrvaškem četrtno. L. 1910 so samo v Bosni našli skoro poldrugi milijon goved, na Hrvaškem nad milijon, tam tudi nad milijon prašičev, skoro pol milijona

ovac. Ribištvo čaka še lepša bodočnost, čebelarstvo je pa že sedaj prvovrstno. Treba bo le posamezne panoge izboljšati, kjer so bile dosedaj zanemarjene.

V zemljah bodoče Jugoslavije je železo, premog, sol, živo srebro, cinober, svinec, žveplo, baker, samo petroleja ni, ki bi ga morali uvažati; zato pa imamo za elektriko vodnih moči v izobilju.

Naše ceste so dobre, železniško omrežje bo treba še izpopolniti, morskih pristanišč imamo nad 200. Tujski promet nima nikjer toliko prihodnosti kakor pri nas.

Že prvi slovenski pesnik Vodnik je opeval to naravno bogastvo jugoslovanskih dežel:

Sloven'c, tvoja zemlja je zdrava,
za pridne nje lega najprava;
polje, vinograd, gora, morje,
ruda, kupčija, tebe redé.

(Dalje prihodnjé.)

Rož je naš!

(Dopis iz Roža.)

Dne 27. meseca aprila je bil godovni dan naše presvite cesarice Zite. Slovensko, vladarju zvesto vdano ljudstvo in njegovo časopisje se je klanjalo v globoki spoštljivosti in gorki ljubezni svoji državni materi. Celovške „Freie Stimmen“ pa so pozabile ta dan svojo cesarico Zito, niti z eno samo besedo se je niso spominjale! Pač pa je ta pangermanski list v svojem strupenem narodnem sovraštvu odprl zakladnico svojih psov in bruhal taiste na različne naše slovenske rojake iz sosednje Kranjske, ki nas sem in tja obišejo v svojem odkritosrčnem prijateljstvu, bruhal je svojo strupeno jezo na naše duhovnike-trpine, na „Sokole“, Marijine družbe in druga slovenska društva.

Nam se ni treba bojevati za slovensko posest v Rožu, ni nam treba zidati „eine feste Burg“ na tej slovenski zemlji, ker vse to je že naša last več sto let. Ne bomo vam dokazovali tega z zgodovinskimi podatki, ker upamo, da jih sami poznate. Pač pa pribijemo le eno: Slovenski rod je branil svoj Rož pred več sto leti pred krvoločnimi Turki, slovenski možje in mladeniči so tedaj napajali to zemljo s svojo srčno krvjo.

ker tisti črni vozovi niso nehali piskati, je vodni mož v svoji jezi sklenil, da bo zapustil ta kraj in to ljudstvo. Po noči si je izposodil par črnih volov, voz in par škafov in se je začel poslavljati. Jezero je izpraznil, pobasal zlato vodo v škafe, razdejal grad in razbil vse bogastvo. Od Sv. Uršule pa do Pohorja si je postavil velikanski most in na tem mostu je v eni noči zvozil jezero v Pohorje, ga tam zakril in si postavil tam svojo stekleno palačo. Samo na dveh krajih mu je pljusnila voda iz škafov — še sedaj se vidijo tiste mlake, — a o zlato ni bilo ne duha ne sluha. Vole je prignal nazaj in v zahvalo je obesil levemu na levi rog vrečo svojega zlata. In potem ni bilo več o njem več kaj slišati. A tudi ta kmet — Plešivčnik — ni znal ravnati z bogastvom. Ker se gorjanski kmetje niso potegnili za vodnega moža, jih je zapustila sreča in blagoslov, in danes so vsi — razun enega — izgubili, izgubili so samostojnost, in Sv. Uršula je prešla v tujo posest.

Tako pravljica o vodnem možu na Sv. Uršuli. Gora Sv. Uršule je zadnja višina Karavank ob štajersko-koroški meji, z mogočnim razgledom od majhne kotuljske dolinice, ki čepi kot igračica ob vznožju gore pa tja do Visokega Kleka, do hrvaškega in kraškega gorovja. Če bi se zanimal kdo za to pravljico, bi še našel sredi Šmohorice (tako se imenuje skala) tisto votlinico in pred njo v bregu nekaj zelene tratice. Na velikih pašnikih na planini bi videl dve mlaki, tako ve-

Podlistek.

O Sv. Uršuli.

Kdo še ni v mladih, otroških letih vsaj očaran slušal narodnim pravljicam, katere je pripovedovala stara mamica o davnih, davnih časih? Naš slovenski rod ljubi svojo zemljo, kmet ljubi rodno vas, vsak svojo rojstno hišico, z grudo je slovenska duša tako tesno zvezana, da to vez najdeš povsod, v narodni pesmici, v pismih, ki jih piše Slovenec iz tujega, v pravljicah, s katerimi je ovil narod svoje kraje. Z veliko ljubeznijo se spominjam tiste ure, ko mi je stara ženka tako svečano, tako sveto odkrila svojo skrivnost, majhno, kratko pripovedko o minulih časih, skoroda boječe mi jo je pravila, češ, vi mladi nočete več verjeti tem pripovedkam in škoda bi bilo, da bi pripovedovala v zasmehovanje.

... Tam ob grebenu Sv. Uršule vidiš skalo, ki je nekako zrasla iz gore, tista tam je, tista trikotna pečina Šmohorica, kateri ni enake na celi gori. Pred davnim časom je še ni bilo tam, in Sv. Uršula od te strani ni bila tako divja. Tam, kjer sedaj stoji, so bila vrata v breg in za vrati velikanska votlina, na dnu pa v zlatu se lesketajoče jezero. Malokdo je vedel za ta vhod, samo gorjanski kmetje so znali zanj, a ti so čuvali zaklade, kakor še sedaj čuvajo svoj zaklad na grebenu Uršelske gore. Ko so pa postali pohlepni in so v bogastvu začeli razuzdano živeti,

tedaj je zagrmelo po gori, kar čez noč naenkrat je tresnilo, in v jutru je bila pred vhomom zavaljena ta visoka ogromna skala. Sredi pečine je bila majhna odprtina, pred votlino zelena tratice, pod tratico pa prepad. In na tej tratici so videli potem sedeti vodnega moža, ki se je zbal za svoje bogastvo in zavalil skalo pred vhod v svoj grad. Kmetje so se privadili in vodni mož jim je bil ljubezniv in postrežljiv. V sredi gore v tistem zlatem jezeru je imel svoj stekleni grad, raz stene pa so v enomer kapale v vodo zlate kapljice in mu tako povečevale bogastvo. In to je trajalo dolgo, dolgo. Slednjič pa so prišli možje iz tujega in so merili po deželi in so merili in računali. Nekega dne pa je zažvižgalo po dolinici, na železni cesti, in tisti črni vozovi so ropotali dan za dnevom sem in tja. Vozniki so začeli preklinjati po cestah, in z gore je izginjal tisti sveti temni gozd, in na črnih vozovih so odvažali lesne orjake z gore. To je vodnega moža vznemirilo, ker je bil sovražnik piskanja in kletve. Le pesmi je rad poslušal s svoje skale, posebno ob večerih, kadar so udarjali otožni zategljaji iz doline v njegovo hišico in se ob skalah odbijali. Veselilo ga je, če so zapeli fantje z vrha čez dolino in če so odgovorila z drugega hriba ravno tako mило in nežno slovenska dekleta. Ej, pa davno je bilo že to, sedaj ne pojejo več.

In ženka si je obrisala čelo, kot bi hotela izbrisati vse sledove tistih nesrečnih minulih časov. ... Da, ker so začeli preklinjati po dolini, in

Znoj slovenskega kmeta že več sto let namaka to našo slovensko grudo. Niste pa krvaveli in se potili vi zanjo. In zato imamo pravico, da v naših gostoljubnih domovih sprejemamo, kogar mi hočemo. In sprejemali bomo svoje odkrite prijatelje, tudi slovenske brate iz sosednje Kranjske, ker oni nas tolažijo in ogrevajo v ledenomrzlem suženjstvu, v kojega nas vi hočete vkleniti. Mar bomo klicali v as v naše domove in vam lizali vaše po naši krvi koprneče roke? Saj pravite sami v svojem dopisu, kako ste upali, da nas bo železo strlo in zlomilo v tej vojski! Torej taki so bili vaši upi! Mar bomo sedaj vas vabili v naše domove, vas, ki ste zapirali naše nedolžne duhovnike in može ter jih tako strli na duhu in telesu? Vaši nameni jasno povedó, zakaj se tudi jezite na cesarjevo amnestijo. Slovenci bi vam bili samo še zato dobri, da bi vam pridelovali živež; saj vsako nedeljo nemške dame iz Celovca in Beljaka stikajo za različnimi živili med slovenskim ljudstvom. O nas lažete in nas denuncirate kot veleizdajalce, nikdar pa še nismo slišali, da bi bil veleizdajalski naš kruh, veleizdajalska naša živila, da so naša živila strup, ki ga je treba izločiti.

Nadalje pravite, da se zopet oglašajo klici po slovenskem taboru v Št. Jakobu. Da, kličemo po njem in klicali bomo tako dolgo, da ga bomo izvojevali. Prav imate: oprostiti se hočemo vašega robstva! To vam v svoji slovenski odkritosrčnosti povemo v brk. Nočemo več, da bi nam gospodarili vi in nas še nadalje stiskali. Nočemo več, da bi še nadalje poneumnjevali našo deco. Biti hočemo prosti gospodarji na svoji zemlji pod habsburškim žezlom! Očitajte nam veleizdajstvo, nam, ki ljubimo pristno in resnično habsburški rod. Ga li ljubite vi? Ali je to ljubezen do vladarske hiše, če ponemčena učiteljica pravi: „Es wäre so besser, wenn die österreichischen Deutschen unter Hohenzollern kämen und die Slawen unter Habsburg blieben“? (Bolje bi bilo, da pridejo avstrijski Nemci pod Hohencolernce, Slovani pa ostanejo pod Habsburžani.)

Nočemo nikogar denuncirati, ker se nam vsakdo smili, vendar so vam imena na razpolago, če želite. In ker nočemo, da bi bili naši potujčeni otroci vzgojeni v takem duhu, zato vas odklanjamo. Ako pa nas bodele dejansko ovirali pri našem osvobojevalnem delu, potem boste dobili dejanski odgovor.

Sedaj kličete vse mogoče „Volksratovce“ na pomoč. Oni naj bi odstavili slovenske duhovnike na Koroškem in jih pognali preko mej. Čujte, čujte, kolika domišljavost! Imamo škofa, ki bo sodil o vrednosti slovenskih duhovnikov, ne potrebujemo nikakega protestantovskega „Kirchen-rata“. Se vam morda sline cedó po naših lepih in krasnih cerkvah? O, vemo zakaj! Da bi potem pognali katoliško vero čez meje in jeli razširjati blaženi protestantizem po Rožu, ker bi potem lažje zdobili in potujčili slovenski rod. Toda našemu ljudstvu je pregloboko vkoreninjena ljubezen do pravega Kristusovega nauka. Dopisniku v „Fr. St.“ se tako smilijo naše cerkve. Pošljite nam ga vendar pred oči, da ga bomo vprašali, kdaj je bil videl zadnjič cerkev znotraj!

liki kot ribnik, in če bi popraševal po velikih, mogočnih samostojnih kmetih, ki so živeli tukaj, bi ti marsikak osivel starček še s poraženim ponosom kazal obsežne gozdove, polja in mogočne stavbe, s solzami bi ti pripovedoval o hlevih, v katerih je stalo do 90 glav živine, do 1000 ovac in do 30 konjev; o mizah, pri katerih je sedelo do 40 ljudi. V gori so rasle ogromne smreke, a kljub temu danes ni več samostojnega kmeta — razun enega, — vse je pokupil grof Thurn. — Pa če bi se splazil do votline na Šmohorici, bi našel samo razpoko v skali, kakih 6 m globoko, a vendar ljudstvo tu in tam še danes sveto veruje, da je v gori še vedno jezero.

To bi bila dejstva, nekako resnično ozadje za to pravljico. Tisti most od Sv. Uršule pa do Pohorja pa ni nič drugega, kot oblaki, ki se pode navadno v tej smeri, kadar je deževje, pa vedno. Vse to skupaj je narod, ki je zrasel na gori in pod goro, zvezal v svoji duši v to lepo pripovedko.

Jaz sem bil ženici hvaležen za ta odlomek lepote, ki še spi v našem ljudstvu, ki gori še v srcih naših mamic in očetov.

O ne, ne bom se posmeoval tvojim govorom, sveti so mi kakor tebi, sveti so mi, ker so od tebe — mati, sveti tembolj, ker so priča, da nobena sila, nobena krivica dosedaj ni mogla izbrisati teh spominov na davne čase, ko so bili kmetje samostojni na Sv. Uršuli in ko je odmevala po dolinici naša mila in otožna narodna pesem. In še bo, in še bo...

Nadalje pravite, da naj bi bila koroška dežela „ein Musterbeispiel“ ne le v politični in gospodarski upravi, ampak tudi v narodnostnem življenju. O, saj je itak že „ein Musterbeispiel“, pa namreč tak, kakoršen bi ne smel biti. Seveda sta se nemški in slovenski narod tesno združila tekom stoletij, kakor pravite. Pa kako? Tako, kakor sta združena gospodar in njegov psiček. Gospodar namreč drži svojega kužka na verigi. In tako ste tudi vi kot gospodarji vklenili slovenski rod v verige. To je vaša močna, miroljubna in uspešna kultura! Mi smo je siti do grla! Mogoče boste rekli, da nas ne vklepate v verige. Preberite svoj zadnji dopis ob koncu in prepričali se bode, da je res. Saj kličete oblasti na pomoč, da naj vklenejo nas „hudo-delce“. O, če bi nas vse uklenili, kako bi radostno zvonili po naših cerkvah! Pa vaši zlati časi zapiranja po temnicah so minuli, in vi nam ne bode zvonili z našimi zvonovi na poti v ječe. Zvonove so kupili naši slovenski ljudje, ne pa vi, in zato bodo zvonili, kadar bodo sami hoteli. In tako bode naš slovenski rod zvonil takrat, ko bode pozdravil svojo Jugoslavijo. Tedaj bodo naši zvonovi peli slavospev mladi Jugoslaviji in njenemu mlademu kralju Karlu, posmrtnico pa tiranskemu gospodstvu.

Politični pregled.

Vsenemški vzdih.

„Grazer Tagblatt“ poroča: „Iz političnega okraja Velikovec nam pišejo: Neverjetno je, s kakimi sredstvi se uganja agitacija za jugoslovansko državo in to pred očmi oblasti. Kmetom pripovedujejo, da bo jugoslovanska država kmečka država, v kateri pridejo kmetje do svojih pravic. Jugoslovanska kmečka država postane druga Ogrska in ne bo dajala Nemcem nikakih živil, ampak bo skrbela le sama zase. Slovenci so kmečko ljudstvo, Nemci pa trgovsko in industrijsko ljudstvo, ki prvega izkorišča in tlačí. V slovenski državi bodo komandirali kmetje in ne nemška gospoda iz Celovca in Beljaka. Celovčani in Beljačani naj samo stradajo. Jugoslovanska država bo segala po mnenju teh brezvestnih agitatorjev daleč čez Dravo, odtrgala bo ne samo politični okraj Velikovec od Koroške, ampak tudi celo Rožno dolino in mejna črta bo tekla severno od Drave do vrat Celovca in Vrbskega jezera. Vrbsko jezero bo milostno dovoljeno kot meja slovanske države. Interesantno je obnašanje internacionalne socijalne demokracije glede tega vprašanja. Nemški socijalni demokratje očitno simpatizirajo z ustanovitvijo jugoslovanske države. Brati je treba samo znano knjigo socijalnega demokrata Rennerja, v kateri dela navdušeno propagando za ustanovitev slovanske zvezne države v Avstriji. Mi mislimo, da imamo Ogrsko kot zvezno državo dovolj, in vidimo, kako ni v tej zvezni državi za Avstrijo ničesar in da je meja zaprta, kakor proti kaki sovražni deželi. Jugoslovanska država bo že skrbela za to, da bo industrija alpskih dežel vsled zmanjšane uvoza živil in vsled šikan na potu v Trst poginila. Kaj pravijo k temu početju naši dobro plačani nemški poslanci? Tu gre za najvažnejše vprašanje nemško-avstrijskega ljudstva, tu gre za bodočnost naših otrok in vnukov! Zadnji čas je, da zazvonimo z velikim zvonom in da damo signal za ogenj. Vsi možje na krov!“

Gospodarka zbornica pri Seidlerju.

Nesrečni diplomat Czernin je nemškim strankam zmešal glave. Polastila se jih je neka omotica, ki ni prizanesla tudi večini gosposke zbornice, tistim, ki nimajo niti enega volivca za seboj, ampak zastopajo same sebe. Cesarjevo mirovno pismo, če tudi je popačeno zagledalo beli dan, jim ni dalo miru.

Šest članov srednje in ustavne stranke gosposke zbornice je šlo 25. aprila na podlagi sklepa gosposke zbornice k ministrskemu predsedniku Seidlerju protestirat zoper „vplive, ki se poleg odgovorne vlade hočejo uveljaviti.“ Vprašali so dr. viteza pl. Seidlerja, ali se hoče držati načela, da je minister odgovoren tudi na splošno za politične izjave in dejanja krone (cesarja), in ne samo za tiste državne akte, ki potrebujejo protipodpisa, to je podpisa cesarja in ministrskega predsednika.

Pl. Seidler jim je odločno povedal, da kot zvest služabnik svojega gospoda prevzame vso odgovornost za vsa politična dejanja cesarjeva, ali so dotični akti od njega podpisani ali ne; po njegovem mnenju pa ima tudi cesar pravico osebne prostosti, torej tudi pravico, da svobodno izraža svoje mnenje.

Stari gosposke so s tako korajžo nastopili, da bi človek mislil: Vsa država bo šla v franže. Pa kmalu so se ohladili, videč, da so šli predaleč.

Vsi pojejo isto pesem.

V Meranu so 19. marca Nemci sklenili: Mora se torej priznati, da je brezupno, da bi si Nemci v Avstriji mogli kdaj priboriti njim pristojno stališče. Nemci nimajo torej nobenega povoda, se še nadalje izpostavljati za državo, ki jih zanemarja in odriva, mirno lahko gledajo, kako vodniki Avstrije vztrajno izpodkopavajo državne temelje in ogrožajo njen nadaljni obstoj. Tudi mi Nemci hočemo v bodoče, ravno tako kakor nemci v Avstriji, ne brigajoč se za usodo države, misliti samo na svojo lastno dobrobit.

„Freie Stimmen“ so celo 24. aprila 1918 zapisale to-le protidrjavno grozno: „Zdaj gre za našo bodočnost in za to se bomo borili do zadnjega diha, naj se tudi zdrobi v drobce, karkoli se hoče!“

V Inomostu so celó javno proglasili načelo, da so koristi nemškega naroda dosti važnejše od koristi dinastije; vedno zvesti Tirolci in Solnogradčani pa so sklepali, ali ne bi kazalo, da jih anektira (priklopi) Bavarska!

Najprej so se streznili krščanski socialci, ki so sedaj proglasili, da so brezpogojno za državo; drugi pa še naprej norijo in denuncirajo druge za veleizdajalce. Ti „stebri“ naše države in dinastije so res zelo trhli! Ko enkrat vidijo, da se drugi narodi ne puste od njih tlačiti, pa se ti stebri izpremenijo v pajčevino, ki jo prva rahla sapica raztrga. Kaj bi ti gosposke govorili šele, ko bi morali prenašati tako suženjsko stanje, kakor smo ga ves čas Jugoslovani? In vendar so bili naši polki vedno in povsod prvi!

Ustavna izprememba.

Vlada je izdelala velik načrt za ureditev jezikovnega vprašanja v vsej Avstriji. Za podlago temu načrtu so sedanje kronovine. Povdarjati moramo, da tega načrta ni napravil naš minister dr. vitez pl. Zolger, ampak si je vlada izbrala druge strokovnjake. Vlada hoče napraviti narodna okrožja, koroške Slovence bi pa žrtvovala Nemcem. Nemški nacionalci so se pogajali z vlado in zahteval od nje, kakor poročajo „Narodni Listy“: Na Češkem naj se ustanovi nemško okrožno sodišče v Trutnovu, okrajna glavarstva, sodni okraji, davčni okraji in rudniški uradi naj se razdelijo po narodnosti. Na ta način naj se pripravlja ustanovitev samostojne dežele „Deutsch-Böhmen“. Za Čehe in Jugoslovane zahtevajo Nemci omejitev tiskovne svobode ter društvene in zborovalne svobode. (Na Koroškem se je beljaški okrajni glavar postavil na to stališče, še predno so Nemci vladi stavili te zahteve.) Končno zahtevajo, da naj vlada z vso energijo preganja državne uradnike in duhovnike, ki so za češko in jugoslovansko deklaracijo. Proti Slovcem zahtevajo alpski Nemci še ustanovitev nemške mornariške akademije v Trstu.

Jugoslovani in Čehi odgovoré.

Z ozirom na te nemške nakane so šli dne 24. aprila poslanci Haberman, Hruban, dr. Korošec, Staněk in Tusar k Seidlerju. V imenu Jugoslovanov in Čehov so ga vprašali, če je res, da so nemške meščanske stranke stavile enostranske narodne zahteve, da naj se preganjajo Čehi in Jugoslovani (gonjo so uprizorili najprej po svojem časopisju. Ured.), in če jim ministrski predsednik namerava ugoditi morebiti zato, da poplača ne le nemški meščanskim strankam, marveč tudi strakam gosposke zbornice njihovo odpoved zvestobe prestolu in državi.

Seidler je priznal pogajanja, da pa se še ni odločilo in da o krivici nasproti kakemu plemenu ne more biti govora. Zastopniki Jugoslovanov in Čehov so nato povedali, da bi zadelo vsako preganjanje njih narodov na najkrepkejši odpor in bi ogrožalo parlament.

Vlada v krizi.

Ministrstvo je v krizi, to rečemo z drugimi besedami v največji zadregi, ali ostane ali gre. Sklicanje državnega zbora, napovedano za dan 30. aprila, je zopet odgodeno na dan 7. majnika. Nemške stranke smejo biti z vlado vred pripravljene na hud obračun. Vsi ti nemški načrti nas prav nič ne strašijo, ali jih vlada podpira ali ne, ker bi se v najkrajšem času pokazali kot nestvor v sedanjem demokratičnem času in kot nevzdržljivi. Slabo poznajo koroške Slovence, ako mislijo, da bi si dali kar tako vrat zadrgniti. Nemških groženj se prav nič ne bojimo!

Vojska.

Na francoskem bojišču divja boj naprej. Nemci so v Flandriji zavzeli važno postojanko, višino Kemmel, ki gleda daleč po flandrijski ravnini. Kemmel leži južno od Yperna. Južno od Somme delajo Francozi hude protinapade.

Sovražniki napovedujejo na vseh bojiščih ofenzivo, kar je pa popolnoma neverjetno, ker imajo že na Francoskem preveč opravka. Hindenburg je izjavil, da bo do avgusta izsilil mir, da pa bo moral žrtvovati za to 400.000 mož.

Grki hočejo dati ententi na pomoč 100.000 mož za macedonsko bojišče.

Na italijanski fronti ni posebnih bojev, ampak tišina, ki jo opazujemo pred viharjem. Italijanski minister Nitti pričakuje avstro-ogrsko ofenzive in napoveduje na naši strani sodelovanje bolgarskih in turških čet. — Turki so zavzeli Kars v Mali Aziji. Z Bolgari se še niso sporazumeli in se je slišal celo glas, da Turki ne bodo podpisali mirovne pogodbe z Romunijo, ki bo menda v najkrajšem času sklenjena.

Napetost med Nemčijo in Nizozemsko še vedno traja, čeravno zadnja poročila pravijo, da se je nekoliko zmanjšala.

Dnevne vesti.

Duhovniške vesti. Prezenterani so: na župnijo Gunzenberg g. M. Thaler, kanonik v Strassburgu; za Projern provizor K. Jareš; za Ingolstal g. Al. Sponring, provizor v Vajčah; za Naborjet g. A. Patterer, župnik v Twengu. To župnijo je doslej oskrboval Slovenec! — Župnijo Domačale oskrbuje g. Anton Gabron, župnik v Skočidolu.

Majniška pobožnost v Celovcu. Kakor lansko leto bodo tudi letos vsako nedeljo in praznik v majniku slovenske pridige in litanije v cerkvi sv. Duha ob 5. uri popoldne. Slovenci in Slovenke, pridite radi v obilnem številu k majniški pobožnosti.

Železniška zveza Jesenice — Gorica. S 1. majnikom se je zopet otvoril železniški promet do Gorice. Namesto porušenega znamenitega solkanskega mostu iz betona je zgrajen železen most.

Tatvina ali zloba? Bronasti doprni kip grofa Enzenberga v Celovcu pred deželnim dvorcem je v noči od 27. na 28. aprila izginil.

Nacionalce povsod straši! Pangermani se dr. Korošca strahovito bojijo. Povsod ga vidijo in slišijo, tudi tam, kamor tega jugoslovanskega junaka noga še ni stopila. Tako ga je videl tudi dopisnik listov „Deutscher Montag“ in „Freie Stimmen“ na Zgornjem Koroškem. „F. St.“ z dne 21. aprila so poročale: Nekaj dni sem je jugoslovanskega „Macherja“ dr. Korošca ponovno videti v Beljaku. Kakor kak adjutant ga pri tem spremlja župnik iz Štebna pri Maloščah. Skupaj sta se tudi peljala na Kranjsko in se zopet vrnila. Kaj hoče dr. Korošec pri nas? Odrekamo se tej dvomljivi časti. Dosedaj sta sledila za tem duhovnim gospodom samo nemir in hujskanje. Če ju tudi prinese sem na Koroško, lahko izve, da smo Korošci dovolj moške, da zoper tujce, ki hočejo napraviti upor, dovolj moški, da porabimo svojo hišno pravico. G. štebenski župnik pa si naj predočuje, da mora imeti občevanje s Korošcem ravno nasprotno posledice temu, kar je naš miroljubni škof slovenski duhovščini priporočil: „Povej mi, s kom občuješ, in povem ti, kdo da si!“ — Tako nesramno in surovo pišejo „Fr. St.“ o možu, ki je eden izmed najuglednejših politikov v Avstriji sploh. In koliko je resnice na tem poročilu? V tednu po 14. 4. so šli trije žilski duhovniki romat k Mariji pomagaj na Brezje. Tja gredé in nazaj gredé so se ustavili v Beljaku, kjer je dva od njih zapazilo hudo bolno oko poročevalca nemških listov; ker Nemci povsod vidijo samo dr. Korošca, je ta poročevalec takoj spoznal v enem teh gospodov strah koroških mogotcev. V resnici pa niti župnik iz Štebna niti dr. Korošec nista bila v Beljaku. In če bi dr. Korošec prišel v Beljak, naj si nemški dopisnik vendar ne domišljuje, da bi prišel njemu na čast, ali da bi prej njega vprašal, kam da bo šel. Zadnji čas pa je, da nemški nacionalci s svojimi pretapaškimi grožnjami zoper Slovence prenehajo, sicer bodo oni odgovorni za vse posledice, ki bi znale priti. Tudi koroški Slovenec nima ribje krvi!

Demonstracije žensk in otrok v Ljubljani. Dne 24. aprila so se vršile v Ljubljani demonstracije delavk in begunk ter njihovih otrok. Nemški listi so demonstracije naslikali kot nekake protinemske demonstracije, kar pa ni res. To so bile „krušne demonstracije“. Iz Ljubljane se nam poroča namreč, da so šle ženske in otroci revnejših slojev k deželni vladi. Dež. predsednik jih je skušal pomiriti; ker pa je rekel, da sam ne more nič opraviti, so šle pred deželni dvorec, kjer so pobile šipe. Nato so šle naprej in pobile po kavarnah šipe, tako pri nemškem kazino, pri kavarni „Union“ (slovenska kavarna in pri kavarni „Slon“ (slovenska kavarna). Tudi pri več trgovinah so demonstrirale in v eno trgovino vdrle. Tudi pred mestnim magistratom so demonstrirale in vbile celo par šip pri semenišču in škofjski

palači, ter vdrle v mestno zalogo živil. Policijskega komisarja, ki jih je hotel že pred deželnim dvorcem pomiriti, so preteple. Ker jih je bilo morda kakih 2000, je bila policija prvi hip brez moči. Policijsko ravnateljstvo je prepovedalo nato s plakati zbiranje ljudi in ukazalo, da se morajo hišne duri ob 8. uri zvečer zapirati, gostilne in kavarne pa ob 9. uri. Župan dr. Tavčar je tretji dan na to sklical sejo občinskega sveta, ki se je je udeležil tudi vladni zastopnik svetnik Kremenšek. Župan je naglašal, da so bile demonstracije, ki so jih uprizorile ženske in otroci, brez vsakega političnega značaja, da pa so bile organizirane z njemu neznane strani. Najodločneje je obsodil povsem nezmislne demonstracije, ki da ne morejo doseči svojega namena in imajo le to posledico, da trpijo škodo nedolžne in povsem neudeležene osebe. Ljubljanska mestna občina je pripravljena, čeprav po zakonu ni obvezana, iti na roko onim manj premožnim privatnim osebam, ki so trpele kako škodo, pri poravnavi te škode. Opozoril je pa na potrebo, da se morajo preskrbeti za najrevnejše sloje živila, in je izjavil, da se s 30 vagoni ne bo izhajalo. Prizna s hvaležnostjo podporo deželne vlade, ki je v lajšanje pomanjkanja živil odredila, da se dá mestni aprovizaciji na razpolago en vagon ješprenčka, en vagon kaše in dva vagona marmelade kot izreden prispevek. Tudi je nakazanih po poročilu deželne vlade ljubljanskemu mestu pet vagonov krompirja; nadalje je deželna vlada gledé na pomanjkanje masti, katero občutijo zlasti manj premožni sloji prebivalstva, obvezala deželno poslovalnico za vnovčevanje živine, da odda ljubljanskemu mestu 4000 kg čiste svinjske masti, vojni zvezi 1000 kg loja, 680 kg kostne in črevesne maščobe, 200 kg z lojem zmešane masti in 1000 kg čiste svinjske masti.

Odborova seja Slovenske Matice, dne 22. aprila 1918. G. predsednik poroča, da so darovali gg. častniki in moštvo 2. gorskega strelskega polka Slovenski Matici 1500 kron. Odbor jemlje poročilo hvaležno na znanje in naroči, naj se pisarna v njegovem imenu zahvali. — Stanje Maticnega premoženja je ugodno. — Za tekoče leto izda Matica po možnosti dve knjigi. Težave so zlasti s papirjem. Gotovo izide XXVI. zvezek Zabavne knjižnice z zbirko novel pisatelja Ksaver Meška in sigurno tudi XXI. zvezek Knezove knjižnice z esaji o pokojnem Levcu, o pokojnem Maslju, o stoletnici Vodnikove smrti, s spisom o razpustu Slovenske Matice in s par leposlovnimi prispevki. Za letošnje izdaje knjig določi odbor svoto 40.000 kron. — Več poverjenikov in članov je plačalo udnino še pred izrednim občinim zborom. Prej je bila članarina 4 krone, po občnem zboru 8 kron. Matica ne terja za doplačila, nikakor pa ne odklanja tistih, ki povišek prostovoljno doplačajo. — Knjigam, ki so še iz prejšnjih let v zalogi, treba določiti nove, primerno zvišane cene. Dokler se to ne zgodi, niso nikomur na prodaj. — Biblioteka narodov v Štokholmu ima namen, izdati serijo monografij malih narodov, ki se posredno ali neposredno udeležujejo vojne in katerih usodo bodo odločila končna mirovna pogajanja. Za 1. 1919 je nameravan jugoslovanski zvezek, obsegajoč 15 tiskovnih pol. Načrt, ki ga priobčuje štokholmsko uredništvo za posamezne monografije, obsega historičen pregled, opis dežele, opis naroda, njegovo kulturo, njegovo literaturo, umetnost, gledišče in svetovnopoličen položaj. Odbor izroči zadevo narodopisnemu odseku. — Gospe vdovi pok. urednika slovenskih narodnih pesmi, prof. Štreklja, ponudi Matica za zbirko pravljič, rekel iz pokojnikove zapuščine primerno odkupnino. Honorarji književnikom se zvišajo. Originalne spise bo plačevala odslej Matica najmanj po 100 kron in največ po 200 kron za polo, prevode najmanj po 50 kron in največ po 150 K za polo. Za častne nagrade, ki jih Matica z rokom dveh let kmalu razpiše, določi odbor znesek 12.000 kron. — Slavnosti 50 letnice češkega narodnega gledišča v Pragi se udeležita dva odbornika.

Slovenski kmetje, zapomnite si! Poročali smo že, kateri nasprotniki Slovencev, ki žive med nami, so prišli v Št. Janž motit naše zborovanje. Posebej še pa moramo omeniti tudi prevaljskega postajenačelnika, kateri živi večinoma le od Slovencev, kar dokazujejo tisti težki nahrbtniki, katere je mož že znosil od slovenskih kmetov in slovenskih posestnikov. Kadar ti ljudje kaj potrebujejo, so s Slovenci silno prijazni, sicer pa hodijo na slovenska zborovanja v družbi tistih tujcev, ki vihtijo kole proti Slovincem na slovenskih tleh.

Marija na Zili. V nedeljo, 14. aprila smo spremljali k zadnjemu počitku Marijo Wernitznig pd. Stomanikovo mater iz Turdanič. Rajna je bila pridna in dobra gospodinja. Večna luč naj ji sveti! — V neki dunajski bolnišnici je pred kratkim umrl tukajšnji domačin Josip Vošič. Umr

je na jetiki, katero si je nakopal v ruskem ujetništvu. N. p. v m.!

Šmarjeta v Rožu. „Freie Stimmen“ so objavile prav po svoji maniri grd članek iz Šmarjete, ki kar diha sovraštva proti Slovincem. Deklaracija jim pač leži v želodcu. Pa prišlo bo v pravem času še vse v javnost, kakih laži in grdih sredstev so se nasprotniki posluževali, da bi onemogočili podpisovanje majniške deklaracije naših poslancev. Dopisnik v „Freie Stimmen“ je denunciral dva poštenjaka od nog do glave, ki sta prišla iz fronte na dopust in sta marljivo opravljala poljska dela, Čopiča in Kuharjevega Valentina. Štimce ta dva sumničita, da sta se ta dva, ki sta dobila dopust za obdelovanja polja, ukvarjala z agitacijo za podpisovanje. Tega dopisnika v Fr. St. pozivamo, da se podpiše, da ga moremo poklicati na odgovor! V dopisu kliče na pomoč — žandarje! Ti pri tej reči nimajo nobenega opravka, pač pa bi bilo želeto, da bi posegli vmes proti lažnivemu hujskanju gotovih ljudi, ki s svojim „antikristom“, s svojo „Srbijo“, s „kofetom“, s svojim „colom ob Dravi“ in enakim orožjem dokazujejo le, kako so v omiki in izobrazbi zaostali. Vsa obnemoglost nasprotnikov koroških Slovencev se kaže v tem, da kličejo na pomoč le surovo silo in žandarje. Dobro jim je povedala „Arb.-Ztg.“: „Med zahtevami, ki so jih nemške meščanske stranke izročile gospodu pl. Seidlerju, se nahaja tudi želja, da „naj se preganjajo“ državni uradniki in duhovniki, ki se udeležujejo državnoupravnih stremeljenj teh narodov. Da kaj takega zahtevajo, kaže le notranje bistvo teh nemških junakov; že prav nič ne mislijo, da bi mogli drugače zmagati, kakor z nasilnostjo. Kako zaničevanja vredne so te njihove zahteve, o tem ne govorimo!“

Blato. (Na naslov libeliškega županstva.) Občinski urad blaški je dne 18. 3. t. l. prosil županstvo v Libeličah, naj mu pošlje poselsko knjižico neke A. N. v pogled. Nato pa je došel odgovor, naj se prošnja prevede v nemščino. Človek bi mislil, da ležijo Libeliče gotovo kje blizu Berolina, ne pa sredi med Slovenci. Gospod Pugelnig, vi morate kot bivši orožniški stražmojster zakone gotovo dobro poznati. Povejte nam, na podlagi katerega zakona in paragrafa smete zavrniti dopis slovenske občine, ki vsled sklepa občinskega odbora slovensko uraduje! Čujte in strmite! Župan slovenske občine pa slovensko ne razume, oziroma noče razumeti, a na slovenske shode, kakor n. pr. v Št. Janž pa zna hoditi delat zgago. Če vam, g. Pugelnig, slovenski jezik tako mrzi, potem spodite tudi kar vse Slovence od svojega umetnega mlina! Mogoče bote imeli potem več dobička od njega kakor dosedaj? Pa pomirite se! Nekdo je zavoljo Vašega dopisa pri blaški občinski seji predlagal, da naj se radi Vas upelje nemško uradovanje, da bo nemštvo rešeno. Heil!

Št. Jakob v Rožu. (Tatvina.) V noči od 15. na 16. aprila so ukradli pri 73 let stari Tereziji Koren pd. Taupli okoli 20 kg suhega mesa, 6 kg zabele in 6 hlebov kruha. Po trudapolnem iskanju se je posrečilo gosp. žend. stražmojstru in njegovemu namestniku ujeti tri tičke. Tat se je skrtil že zvečer v klet in je čakal na prijatelje. Ravno isti so ukradli isti večer še pri posestniku Žvercu enega petelina in dve kuri; ukradene reči so se povečini dobile nazaj.

Gorje ob Zili. V nedeljo, dne 21. aprila je bil praznik za prvoobhajance. 16 fantov in 6 deklic je pristopilo prvokrat k sv. obhajilu. Bil je za nje to dan veselja, kakor tudi za njihove stariše. — V nedeljo popoldne smo tudi pokopali Marijo Moser pd. Kajzarjevo v Drevljah. Bila je dobra krščanska žena, zato je tudi ni bilo sram pokazati, tega kar je bila, namreč slovenskega rodu. Naj počiva v miru! — V pondeljek, dne 22. aprila je umrl po kratki bolezni pet let stari Komatov sinček v Gorjah Janez Švener. Starišem izražamo svoje sožalje.

Črneče. (Tatvine) so kakor drugod tudi tu na dnevnem redu. V Golovi tovarni so nedavno odnesli jermenov na žagi v vrednosti 6000 kron. Imeli so na pomoč policijskega psa, a uzmovičev le niso našli. Pri pd. Jelenu na Črneški gori je tat odnesel tele; sledu za njim ni. Pri pd. Klančniku Podklancem so bili iz hleva, v katerega se je bil tat skoz okno splazil, da je od znotraj odprl duri, odgnali vse ovce, a k sreči je prišel blizu domači Rus in predrzneže odgnal, svojemu gospodarju pa rešil dragocene živali. Vojska je menda z drugim odpravila iz vesti tudi zapoved: Ne kradi!

Kotlje. (Poroka.) Dne 29. 4. sta se takaj poročila Leopold Krautberger pd. Krautbergov, zdaj pri rudarjih v Črni, in pa Marija roj. Find-eisen, posestnica znane Prislanove gostilne v Črni. Novoporočencema želimo obilo sreče, ženinovim starišem, ki so nam na svojem prijaznem domu tako lepo postregli, pa naj Bog poplača njihovo dobroto in gostoljubnost ter jim da kmalu zopet učkati enako veselje.

Guštanj. Tatovi so zopet začeli s svojim ponočnim delom. Tako so pokradli pred kratkim pri posestniku pd. Vegel na Tolstem vrhu več živil, sploh na več krajih so se polastili marsičesa. V noči od 27. do 28. aprila pa so vlomili pri Potočniku na Dobrijah. Šli so v zgornjo shrambo, ter so obrnili vse skrinje, ker so jih hoteli s silo odpreti. Tudi meso so imeli že pripravljeno. K sreči so jih domači še pravočasno slišali ter odgnali.

Naše žrtve.

Lipa nad Vrbo. Iz male lipške župnije je že žrtvovalo veliko mož in mladeničev svoje življenje za dom in cesarja in sicer: Zeichen Jož., d. p. št. 4., padel v Galiciji 30. 10. 1914; Sobe Mart., d. p. št. 4., padel na Rombonu 21. 10. 1915; Primus Andrej, padel na Tirolskem 19. 8. 1916; Vucela Janez, ppl. 7., padel 3. 4. 1917 v Italiji; Kandolf Jož., padel 2. 12. 1914 v Galiciji; Weis Lorenc, padel 3. 6. 1915 v Galiciji; Lasnik And., ppl. 7., padel 22. 6. 1916 pri Galiano na Tirolskem; Vouk Adolf, dež. str. pl. 2., padel 18. 7. 1916; Rup Matevž, padel 9. 6. 1916 v Italiji; Schwarz Fr., padel v Galiciji; Fašink Ant., c. in kr. poročnik, padel 23. 12. 1917 v Italiji; Fischer Jož., c. in kr. major, umrl vsled ran v bolnišnici 13. 4. 1917; Stoc Lekš, padel 23. 3. 1915 v Karpatah; Stoc Lambert, padel 18. 7. 1915; Sumer Janez, padel 1915; Kandolf Fr., padel 10. 7. 1917 pri Gorici; Jesenikov Janez, umrl vsled ran v bolnišnici v aprilu 1918. — Bog jim daj večni mir in pokoj! Na svidenje nad zvezdami!

Sveče. Naša župnija objokuje sledeče vojake, ki so padli v vojski ali umrli vsled vojske: Janez Zingler pd. Primožev na Mačah; Jožef Bleier; Filip Šmied, umr kot ujetnik na Ruskem; Jan. Andrejič; Pet. Dakskobler; Mih. Kuraš; Toman Rac pd. Uklon v Svečah; Anton Čopi; Valentin Einspieler pd. Preglejev v Svečah, umrl v bolnišnici v Schönbergu na Moravskem; Gregor Bister; Jožef Pavc pd. Naklancev na Polani; Šimen Toff; Ignac Struger; Simon Muden pd. Irbnikov v Svečah; Lovr. Ambruš; Janez Sorčan; Primož Jerolič; Štef. Markl; Jožef Paulič; Janez Kerše; Val. Kraucer; Filip Plauc pd. Ožboltov v Svečah; Valentin Fantur pd. Tomanov v Svečah; Gregor Rac pd. Kuraš v Svečah, umrl v Šmihelu pri Ljubnem in pokopan v Svečah; Ant. Plauc pd. Gaspirčev v Svečah; Jožef Koprivnik, kadet, umrl v vojaški bolnišnici na Dunaju in pokopan v Svečah; Franc Kerše; Janez Goričnik, umrl v bolnišnici; Andrej Šmied; Rajmund Sima; Alojzij Kušer. Pogrešajo se: Janez Einspieler pd. Preglejev v Svečah, od avgusta 1916; Matej Feinig pd. Učarjev v Svečah, od 1. 1916; Andrej Pak pd. Rupračev v Zgornjih krajih.

Za deklaracijo.

Polnoletni smo! Dokler otrok ne doraste, je pod očetovim ali varuhovim varštvom. Ne zaveda se še svojih človeških in državljskih pravic in je tudi še nezmožen, da bi se jih posluževal. Zato je njegova svoboda zelo omejena. Otrok z občudovanjem gleda na odrasle; kar ti storijo, mu imponira, odrasle rad posnema. Šele ko sam odraste in postane polnoleten, preneha varštvu in postane samostojen človek. Svojih pravic, ki so prej takorekoč spale, se začne zavedati in posluževati. — Tudi narodi so na nižji stopinji omike podobni otrokom. Drugi zrelejši narodi jim vladajo in odločujejo njihovo usodo. In nezreli, mladoletni narodi gledajo z občudovanjem na svoje varuhe in jih posnemajo, kakor otroci posnemajo odrasle. Čutijo se manjvredne, čutijo potrebo, da celo v nekako slast in užitek jim je, da morejo služiti drugim in slušati vsak njihov ukaz. Tako so tudi marsikateri izmed nas (in še zdaj se dobi taki) imeli posebno veselje in si šteli v posebno čast, če jih je Nemeec vpregel, in na njegovo besedo in ukaz so poslušali, kakor bi bil božji. Nemce posnemati, to so si šteli in si štejejo nekateri še zdaj (nemškutarji) v posebno čast. Kot nedorasli otroci so smatrali in smatrajo nekateri še zdaj (nemškutarji) svoj jezik za manj vreden, jezik nemški pa za pol božanski. Sramovali so se in niso si upali posluževati se svojega jezika vpričo Nemcev. Kakor boječ otrok, ki si ne upa govoriti in se sramuje pred tujim človekom. Tak je bil naš narod nekdanj, še nezrel in pod nemškim varštvom. Sedaj pa smo postali polnoletni, zavedamo se, da smo drugim enakopravni in enakovredni, ne več nezreli otroci. Nočemo več, da bi nas drugi vpregali, nočemo več drugim robotati. Naš jezik se nam ne zdi slabši ali manj vreden kot nemški ali kot drugi jeziki, naš jezik nam je najdražji, ker to je naš

jezik, naš materni jezik. Nemškutar, ki se sramuje svojega jezika in hoče še naprej biti pod nemško komando, kaže, da je še nezrel, da mu še manjka kulture, pa če še toliko govori o kulturi. Mi zavedni Slovenci in Jugoslovani pa se ne sramujemo več svojega jezika pred nikomer, mi čutimo in se zavedamo, da nismo nič manj kakor drugi. Polnoletni smo, zavedamo se svojih pravic in se jih hočemo posluževati. O nas samih hočemo mi sami odločevati, konec mora biti vsake kuratele, skrbstva ali varštvu! Naša majniška deklaracija priča, da nismo več mladoletni otroci, izpričuje, da smo zreli, polnoletni, da se čutimo drugim enakovredne, da smo svobodno ljudstvo, ki hoče živeti v svoji jugoslovanski državi pod habsburškimi vladarji. Dolgo so nas tlačili, izkoriščali in zatirali, zdaj velja: Z Bogom nemški varuhi, Jugoslavija naj živi!

Iz občine Blato. (Odmevi deklaracije.) Za deklaracijo so naša vrla dekleta nabrala v celi občini okrog 720 podpisov. To je za razmeroma majhno občino gotovo lepo število. To podpisovanje nam pa nudi tudi jasno sliko narodno-političnega položaja v občini. Najmanj podpisov so dale vasi Vidravas, Cirkovče, posebno pa Nončavas. Tukaj torej veje nam nasproten veter; po čigavi zaslugi, dobro vemo. Sedaj saj poznamo svoje nasprotnike. Zakaj, kdor ne podpiše deklaracije, ki je za nas Slovence življenjskega vprašanja, je naš narodni nasprotnik. Seveda pa marsikdo samo iz strahu ni podpisal, deloma tudi iz nevednosti. Pa tudi delalo se je na vse kripelje proti podpisovanju, zlasti od strani žendarmarije. Pliberški stražmojster Drobež, znani „prijatelj“ Slovencev, je jadikoval nekje v Dobu: „Kam bo kaj naša vera prišla, ko se vsi za srbsko vero podpisujejo?“ Za počt! Od drugod se je zopet slišalo, da za Antikristovo vero podpisujemo. Res, čudno! Odkod naenkrat toliko skrbi za vero pri tistih, ko jim je bila dosedaj deveta briga? Če se bere v „Miru“, da naša dekleta molijo za Jugoslavijo, koliko krika in vika pri Nemcih, češ da zlorablamo vero v politične namene! V istem hipu pa jim samim vera in sicer v najgrše, lažne namene služi kot dobro orožje v boju proti našim pravičnim zahtevam! Grda hinavščina! Pa jim bo malo pomagala. Neki posestnik na Blatu, ki je dosedaj tam stražil Ruse, je bil od svojega majorja v Velikovcu nenadoma prestavljen kot stražnik v nemško Pustrico in sicer v kazen zato, ker je baje agitiral za deklaracijo, kar pa ni res. Slučaj se je naznanil jugoslovanskemu klubu. Res, vsa mogoča sredstva morajo v boj zoper Jugoslavijo. Mi vstajamo, a vas je strah!

Koroški gospodar.

Žito samooskrbovalcev se deloma odvzame.

C. kr. deželna vlada poroča: S komunikéjem (poročilom) z dne 20. aprila t. l. je vlada opozorila, da dovoz žita sedaj zastaja in da je vsled tega treba odvzeti samooskrbovalcem žitne množine, ki jih ti še-le poznejši čas potrebujejo, proti povračilu tekom meseca junija, zato da se sedanja kriza premaga in tistim, ki sami ne pridelujejo, s temi zalogami pomaga vzdržati za čas od srede majnika do konca junija. Obenem je bila z odlokom celokupnega ministrstva z dne 19. aprila 1918, drž. zak. št. 144, ustvarjena zakonita podlaga za ta ukrep.

Izvajajoč to odredbo, se deželni predsednik na Koroškem obrača z oklicem z dne 25. aprila 1918, naslovljenim na občine, v toplih besedah na koroške pridelovalce, na koroškega kmeta, in zahteva njihovo pomoč za nepridelovalce na Koroškem. V tem odloku se vsaki občini predpisuje, da mora oddati določeno množino, ki odgovarja za osebo od kmetskega prebivalstva, ki stanuje v tisti občini, 10 kg žita; za to na podlagi tega ukaza oddano žilo se določa posebno doplačilo, ki znaša

za 100 kg pšenice, rži ali ajde	15 K
„ 100 „ ječmena	13 „
„ 100 „ turščice (sirka), prosa	12 „

Ta premija se pa da le za žito, ki se do najdalje 25. majnika t. l. prostovoljno odda; za žito pa, ki bi se po tem času moralo s silo vzeti v slučaju ustavljanja, se bo plačalo le 80% sedanje normalne cene.

Povrnitev teh odvzetih množin do najdalje 30. junija se zajamči in se ne bo izvršilo po zvišanih cenah, ampak po dosedanji normalni ceni.

Sicer se bo za obrate, ki ne bi morda imeli polnih zalog, ki so za preživljanje domačih do 15. avgusta t. l. potrebne, vzelo manj žita, primerno nepokritemu času, tako da se bo vsem pridelovalcem brezpogojno pustila tista množina žita, ki je za domačo porabo do 30. junija t. l. po postavni izmeri potrebna.

Nadalje se vsem kmetom, ki so po političnih oblastih vsled prestopka vojno-gospodarskih predpisov v preiskavi ali kaznovani, milostnim potom zagotovi, da ne bodo kaznovani, če kazen še ni bila izvršena, in to v slučaju, da oddajo žito, kakor jim predpisuje ta odlok, pravočasno, in da oddajo tudi vse tisto žito, ki bi ga bili morali že prej oddati, pa so zaostali.

Deželni predsednik povdarja v tem odloku izrecno, da vlada za pravočasno povračilo teh-le na posodo vzetih žitnih zalog jamči ter da niti eno zrno ne bo šlo iz Koroške ven!

Sklepa z nujnim in upolnim pozivom na preizkušeno požrtvovalnost koroških kmetov, ki ne bodo pustili koroških nepridelovalcev na cedilu in jim bodo omogočili, da vzdržé.

„Koroški kmetje, dokažite nanovo, kje je moč Avstrije!“

Odredba poljedelskega ministrstva glede uporabe travnikov, pašnikov in planin.

Na podlagi zakona z dne 24. julija 1917, drž. zak. št. 307, je poljedelski minister v sporazumu z udeleženi ministri izdal dne 18. marca 1918 odredbo, s katero se določa: 1. Vsak posestnik je dolžan, vse travnike, pašnike in planine izrabiti za pridobivanje krme ali za pašo. 2. Če to ni mogoče vsled vojnih razmer, mora to storiti žetvena komisija, če tudi ta ne more, pa je dolžnost občine. Občina sme zahtevati v poravnano stroškov iz dohodkov pašnikov, travnikov in planin. 3. Žetvene komisije imajo v tem oziru posebne predpise. Če posestniki niso do določenega časa dokazali, da je izraba travnikov, pašnikov in planin zagotovljena, sme politična oblast iste prepustiti drugim v porabo. 4. Ti smejo tudi vse potrebne naprave izvršiti, kakor rabiti pota ali jih napravljati itd., po porabi pa jih na zahtevo lastnika v prejšnje stanje spraviti, ako to ni s prevelikimi stroški združeno in posestnik nima preveč škode. Če se ne zednina, odloča politična oblast. Prestopki se kaznujejo z globo do 500 K ali z zaporom do 2 mesecev. Predpis velja ravnotako za najemnike.

Razmerje in razmere.

V naslednjem objavljamo pismo slovenskega kmeta, ki točno izraža razpoloženje kmetskega prebivalstva, da bo vlada izvedela, kako res mislijo kmetje; saj smo prepričani, da birokratična poročila, ki jih dobiva vlada, ne odgovarjajo dejanskemu stanju.

Uredništvo.

Letos smo imeli lahko, milo zimo. Nje naravna posledica je zgodnja vigré, ki je omogočila, a tudi prisilila kmeta k zopetnemu obdelovanju grude, da bo v jeseni mogoče, odmeriti mu njegov živež in komisijonelno določiti njegovo sapo. Vsled ugodnih vremenskih razmer je setev v naši deželi po večini že končana; a če bi si kmet ne preskrbel sam svojega semenskega žita in bi mu ne pomagal pri svojih gospodarskih opravkih „mužik“, bi že davno bilo v Avstriji jok in škripanje z zobmi. To se mora enkrat odkrito povedati; ker skrb in zmožnost preskrbovalnih faktorjev sta naravnost smešna in znata postati za državo usodepolna, če se pretrga kmetu nit potrpežljivosti, h čemur se kmet naravnost sili po brezglavem in brezmiselnem birokratizmu, ki hoče in upa prebivalstvo Avstrije s črkami nasiti in s številkami napojiti. Kar birokratizem mojstrski zna, je: Da po toči zvoni in v morje vodo zliva. Izmed dnevnorednih dejstev naj služi samo sledeče v dokaz:

Setev letnine je povečini končana. Kakor pa poročajo „Landw. Mitteilungen“ od 15. aprila t. l., oddaja (šele zdaj!) vojnožitni zavod pšenico in ječmen za setev na kolodvor Celovec postavljeno po enotni ceni — in zdaj čujte! — sto kilogramov po 158 kron! Torej kilogram po K 1.58. Kmetu pa se plača za 100 kg pšenice, oddane za preskrbo prebivalstva — celih 44 kron; kilogram torej po 44 beličev! Kakšno razmerje je to? Ali ne vpije tak razloček do neba? Kateri kmet naj ima pod takimi okoliščinami še veselje in možnost do pridelovanja živeža?? In razun zgoraj omenjene nezaslišane cene semena se mora odjemalec po poročilu „L. M.“ podvreči še drugim določbam. Gospodje konsumenti! Nam kmetom se vrti v glavi! Vam nič? Tako se skrbi za kmeta domačina — državljana! In v Ukrajini? Kakor poroča „Arb.-Ztg.“ od dne 13. aprila t. l. št. 98, so avstrijski in nemški delegati sklenili in podpisali dne 9. aprila t. l. z ukrajinskimi odposlanci pogodbo, po kateri se zaveže Ukrajina, izročiti Avstriji in Nemčiji šestdeset milijonov pudov (pud 20 kg) krušnega in krmilnega žita ter stročnine in oljnatih semen. Glede cene poroča omenjeni list: „Obstoječe najvišje cene za ukrajinskega pridelovalca: pet rubljev za rž šest rubljev za pšenico, se ne smejo zvišati.“ Ukrajinskemu kmetu se torej plača pšenica, ako

računimo rubelj le po K 250, kilogram po 75 beličev! K temu pridejo še stroški prevažanja žita iz Ukrajine v Avstrijo. Kakšno razmerje je to? Bo nas ukrajinsko žito rešilo lakote in vojske? Bog daj! A večje kot to upanje je bojazen, da bodo naši računi zopet prepredeni z „žido“. V koliko pa bo vsled uvoza nkrajinskega žita olajšano breme nam kmetom, bo pokazala bližnja prihodnost; kajti po navedeni pogodbi se bo prepeljalo v mesecih: april devet, majnik petnajst, junij dvajset in julij devetnajst milijonov pudov žita iz Ukrajine v Avstrijo in Nemčijo. Časniki sicer poročajo, da je dospelo prvo žito iz Ukrajine v Prago; a obenem poročajo tudi, da so se zmanjšale krušne porcije v Gradcu. To so vsekako svojevrstne razmere. — Naravnost osupnila pa je nas kmete vest, da namerava vlada rekvirirati — kakor pravi, le za nekaj časa — tudi vse tisto žito, ki je bilo dosihmal dopuščeno in odmerjeno za prehrano nam, našim družinam in našim poslom za mesece julij, avgust in september, ter nam je zopet vrniti, ko bo dospela milijonska pošiljatev iz Ukrajine. Tako daleč smo torej prišli, a upanje na konec vojske je prazna tolažba, kajti brezvestni hujskači in odirači ljudstva še vedno tulijo in vpijejo: „Mi moramo nemški zmagati!“ in ni je menda sile ali oblasti, da bi te peklenke elemente porinila v strelske jarke, da bi sami tam izvršili, na kar doma s svojim Gutenbergovim sredstvom ljudi hujskajo. Taki brezvestni elementi pa se nahajajo v vseh nemških krogih. Mislím, da smo mi kmetje storili v poteku izsiljene svetovne morije v vsakem oziru vso svojo dolžnost in vodilni krogi naj vzamejo na znanje, da je naša moč pri kraju. Ali niso gostobesedni Madžari tudi v naši monarhiji? To so čudne razmere! Umevno je, da je vlada določila za žito, ki ga kmeti sami potrebujejo — in le v malo krajih za poznejši čas — za svojo in svojih družin prehrano, višje cene. A če ima vlada gotovost, da to žito zopet vrne, čemu so potem v odredbi določene cene? Pri posojevanju se navadno ne določi nobenih cen in čas do konca junija ni cela večnost; niti tri mesece ni. Daleksežnejša kot ta čas je pač ta rekvizijska odredba in upajmo, da se vlada v estno zaveda usodnosti tega svojega koraka in svoje odgovornosti, kar bi bil v Avstriji pač zgodovinski unikum. Odločna in upravičena pa je naša zahteva, da izvrši vlada napovedano rekvizicijo žita z vso strogostjo, kakor jo pri takih prilikah nasproti nam kmetom udejstvuje in prakticira, tudi v trgih in mestih — in tukaj najprej; ker prav dobro vemo, da v mestih ne umirajo vsi ljudje samo lakote, ampak da nekateri gotovi krogi tudi v izobilju živijo. Ni ga razloga, čemu naj bi stradalo in umiralo kmetско ljudstvo, da plača račun teh mestnih skopuhov in špekulantov. Saj z nami kmeti, ki smo tudi v mirnem času zalagali in preskrbovali državno kuhinjo z vsem potrebnim in vsakovrstnim živežem, a zato jedli pravico iz zadnje skleda, se postopa v sedanjem času itak — poljubno.

Za dekleta in žene.

Kraljica majnika.

Mesec majnik kraljuje v deželi. Castilci Marijini se zbirajo okrog oltarja svoje matere, ki je prav bogato okrašen s svežimi cveticami.

Pri nas krasijo oltarje vedno le sveže cvetlice. Po zimi so na oltarjih lepe jelkine vejice. V jeseni se pa denejo bele krizanteme v vaze. A v posodi ni kapljice vode. In vendar ostanejo cvetlice lepo bele do januarja. V suhih cvetkah, če so še tako lepe, pač ni življenja. In za dom Zveličarjev in Marijin je komaj najboljši kras dosti dostojen.

Meseca majnika se bodo pele v naši cerkvi vsako nedeljo pete lavretanske litanije. Peli bodo otroci, dekleta, odrasli, torej vse ljudstvo. Naučili so nas prečastiti gospod župnik.

Kraljica majnika, ustavi tok krvi in daj nam milost, hoditi po poti, ki vodi v nebesa!

Materi avstrijskih narodov.

Dne 9. majnika praznujemo rojstni dan naše preblage matere cesarice Zite. Vzemimo si čas in darujmo tudi ta dan sveto obhajilo skupno z otroki za našo blago mater in zahvalimo Boga, da nam je dal tako vzorno ljubeznivo cesarico, katera kaže s svojim zgledom narodom, da je moč, tolažba in sreča le v Jezusu. Prepričana sem, da bomo sprejeli ta dan skupno z našo vladarico kruh angelski. Cesarica bo molila za blagor svojih otrok in mi za mater avstrijskih narodov.

Vzdramimo se, iščimo tudi mi po zgledu svoje matere, cesarice Zite, zdravilo v pogostem svetem obhajilu in pomoč, da bo vladar vesoljstva ustavil prelivanje krvi!

Nadomestilo za figovo cikorijo. Stopila sem v kuhinjo svoje tete. Kuhala je ravno kavo. Na mizi sem videla posušene jabolčne lupine. Teta vzame v roke škatljo, jo odpre in vzame iz nje zmlate jabolčne lupine in jih pridene h kavi namesto figove cikorije. Vzela je potem še drugo škatljo in mi je pokazala še drugo nadomestilo za figovo cikorijo. Posušene hruške, „kloce“, je zrezala, jih posušila in zmlela. Kava mi je dišala izvrstno.

Naši vojaki.

S tirolskih hribov.

21. aprila 1918.

Dragi prijatelji in čitatelji „Mira“! Sprejmite mnogo srčnih pozdravov od slovenskih fantov z visokih, skalnatih, zasneženih, a še bolj ledenih hribov. Danes je ravno nedelja. Kako lepo zabavo imate v domačem kraju, ali mi tukaj pa zaradi hudega vetra še skoraj iz barake ne moremo.

Ko zjutraj vstanemo, in če je čisto vreme, ne vidimo družega, kakor visoke špičaste skale, drevesa nobenega, ker v večnem ledu nobena reč ne more rasti. Kopljemo luknje za telegrafove droge. Tam se nahaja sneg, ki je menda še izza Mojzesovega časa.

Ptice pa vidimo tukaj, pa ne drugih kakor kavke, ki prihajajo iz skalnatih duplin. Razen teh imamo še eno vrsto ptičev brez perut, ki tudi ne pojejo; ponoči nam pošiljajo neprijetne pozdrave. To so — lazice.

Pred krogami ni nevarnosti, pač pa pred velikimi sneženimi plazovi. Tukaj nas nič drugega ne veseli, kakor pismo iz domačega kraja ali velik zaboj z dobrimi jedili. Še težje pa čakamo na dopust. Pa smo kljub temu še zmiraj dobre volje.

Ostanite zdravi, srečni in zadovoljni, stariši, bratje, sestre, prijatelji in prijateljice, in sprejmite gorke pozdrave od nas slovenskih gorskih topničarjev, ki služimo pri gorskem topničarskem polku 6/2. — Lipnik Martin iz Podkornosa pri Celovcu, Schrott Jožef z Radiš pri Celovcu, Jan. Kambič, Črešnjice pri Semiču, Kranjsko, Papež Jožef, Mali koren, Krka, Kranjsko, Ant. Drganc, Kal pri Semiču, Kranjsko.

Natečaj.

Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, bodisi na terasi ali pred teraso se bo postavil pokojnemu dr. Jan. Ev. Kreku spomenik iz marmorja, obrnjen proti Ljubljani, s stolno cerkvijo v ozadju.

Slovenski kiparji se vljudo vabijo, da pošljejo za ta spomenik načrte, v merilu 1:10, na katerih naj se nekoliko tudi očrta ozadje, odboru za Krekov spomenik, v roke gospoda akad. slikarja Rih. Jakopiča v Ljubljani, do konca meseca oktobra 1918.

Načrti naj se pošljejo brez umetnikovega imena, a z njegovim geslom označeni v zapečatenih ovitkih; ime pa naj se pridene v posebnem, tudi zapečatenem pismu, na katerem je zapisano geslo.

Po preteku roka bo izbral odbor razsodišče, ki bo presodilo poslane načrte. Umetniku, čigar načrt bo po sodbi razsodišča najprimernejši, se prisodi nagrada 1000 K, in on je zavezan, po svojem načrtu, iz označene tvarine, v označenem obmeru izvršiti in postaviti tekom dveh let po sprejetju načrta spomenik. Skupni stroški za spomenik ne smejo presežati 40.000 K.

Kiparsko delo naj bo iz belega marmorja; o podstavku bo odločal kipar.

Načrt, ki bo za prvim razsodišču najbolj ugajal, dobi nagrado 500 K.

V Ljubljani, 20. aprila 1918.

Odbor za Krekov spomenik.

Društveni vestnik.

Vogrče. (Igra „Junake Blejke“), katero je priredilo „Izobraževalno društvo“ v nedeljo, dne 21. aprila, je bila izredno dobro obiskana. Bilo je gledalcev od vseh strani, kakor še pri nobeni slični prireditvi. Spominska cerkev v Celovcu je dobila lepo svotico 100 K. Vrtilim igralkam, ki so svojo nalogo dobro rešile, vsa čast in priznanje!

Raznoterosti.

Draginja na Angleškem in podmorski čolni. Kapitan nemške mornarice in priznan poznavalec angleške pomorske sile Persius pravi, „da ni dobro podcenjevati odporne moči angleškega nasprotnika“. Neki izmenjani Avstrijec, ki se je vrnil iz Angleške meseca marca, pripoveduje: Koncem februarja t. l. je veljal na Angleškem par močnih čevljev iz trdega usnja 30 K, 1 kg prave kave 4 K 80 v, 1 kg riža 1 K, 1 kg graha 2 K, 1 kg finega surovega masla 6 K, 1 kg svinjske masti 3 K 60 v, 1 kg svinjskega špeha 4 K, 1 kg govedine 3 K 29 v do 4 K, 1 kg svinjine 6 K, 1 kg krompirja 20 v, 1 kg sladkorja 1 K 10 v, 1 l mleka 80 v, 1 kg bele moke 60 v, 3 kosi toaletnega mila (žajfe) 60 v. Iz tega sklepa, da se ne smemo vdajati nadi, da bo podmorska vojska odločila vojsko. Drugo je pa škoda, ki jo trpi sovražnik, in pa posledice po vojski; tedaj bo hotela Angleška biti zopet prevoznik celega sveta, in pokazalo se bo, da so podmorski čolni vendarle izvršili veliko nalogo. Angleška je imela pred vojno trgovskih ladij nad 49 milijonov ton. Do 1. aprila je nanovo zgradila 10 milijonov ton, izgubila je pa 22 milijonov ton in moremo torej ceniti število angleških prevoznih ladij, računano po prostorni velikosti po tonah, 37 do 38 milijonov bruto register ton. Podvodniki potopé povprečno mesečno 600.000 ton, torej na leto nekako 8 milijonov ton.

Od mrtvih vstal in od strahu umrl. V neki zagrebški bolnišnici se je zgodil strašen slučaj. Okoli polnoči je slišal bolniški strežnik, da zvoni zvonec mrtvašnice, ki ga ima mrlič privezanega okoli roke. Strežnik se iz strahu ni upal iti sam v mrtvašnico, ampak je poklical še nekoliko ljudi. Zvonec je neprenehoma zvonil. Ko so prišli v mrtvašnico, so videli strašen prizor. Človek, ki je bil le navidezno mrtev, se je ponoči zbudil in s težavo vstal iz krste; pred vrati mrtvašnice se je zgrudil in od strahu umrl.

Konec cigar. Z Dunaja se poroča, da bomo z našimi tobačnimi zalogami shajali do leta 1920., če se bo vojska nadaljevala. Če pa letos vojske ne bo konec, leta 1919. ne bomo imeli več cigar, ker iz Amerike in Nizozemske ne dobimo nobenega materijala več. Ostale bodo samo cigarete ali pa tudi cigare iz nadomestnega materijala. Listja po gozdovih je še dovolj.

„Zeleni kader.“ V slunjskem okraju, na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini so se pojavile razbojniške čete, sestavljene iz vojnih beguncev, ki so oborožene s puškami in bombami. Ljudstvo je prestrašeno. Proti „zelenemu kadru“ — kakor se sam oficijelno imenuje — nastopajo sedaj vojaške oblasti, da po možnosti uničijo njegovo oblast. — Tako poročajo hrvatski listi.

Pri zobobolu se dela največkrat na to, da se pomiri boleči živec. To se nam posreči naglo in popolnoma s Fellerjevimi bolečine lajšajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. „Elsa-fluid“. Kogar mučijo večkrat zobne bolečine, ta bi moral imeti vedno pri rokah to bolečine lajšajoče sredstvo. Ako si usta in zobe izpiramo redno z „Elsa-fluidom“ tudi takrat, kadar nimamo zobnih bolečin, ne nastopijo pozneje sploh nobene bolečine več. Tudi gniloba zobnega mesa in tvorenje zobnega kamna se zabrani z uporabo „Elsa-fluida“, ravnotako zopern duh iz ust in nalezljive bolezni ust, grla in vratu. „Elsa-fluid“ uniči vse bolezenske kali, dela usta čista, zobe bele in zdrave. Tudi pri zobobolu vsled prepriha učinkuje dobro. 12 steklenic tega izvrstnega domačega zdravila pošlje na vse strani franko samo za 14 K 32 h lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 67 (Hrvatska). — Obenem se lahko naroče Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-kroglice“, 6 škatlic za 7 K 37 h franko in je želodčno sredstvo, katero se rado zauživa od najbolj občutljivih oseb in ki vedno zanesljivo in prijetno učinkuje, ne nadleguje želodca, vzbuja tek in se v vseh slučajih dobro obnese. (fc)

Razširjajte Vaše glasilo „MIR“!

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil
Štefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1'20 več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 13'20, za družnike K 9'90, po pošti franko K 1'20 več.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Dolniška glavica: K 10,000.000.

Rezervni zaklad: K 1,500.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.

Za kratek čas.

Potniki neke ladje ponoči niso mogli spati vsled nemira dveh žensk. Ena, ki jo je mučila skrnina, je kričala: „Strežaj, zaprite duri, drugače umrem.“ A komaj je bila njena želja izpolnjena, že je še silneje kričala druga, ki jo je mučila naduha: „Strežaj, odprite duri, drugače umrem.“ Ko le ni bilo miru in ne konca kričanju, zapiranj in odpiranj, je slednjič zaklical potnik v sosednji kabini: „Za božjo voljo, strežaj, odprite duri in pustite, da umre ena teh dveh žensk in in potem jih zaprite in pustite, da umre še druga.“

Nek časopis je poročal o nekem gospodu, da je umrl. Kmalu pa dobi od istega pismo, da še živi. Urednik je priobčil popravek z dostavkom: „Novico smo prejeli od sicer zanesljivega sotrudnika in obžalujemo, da je bil v tem slučaju slabo informiran.“

Književnost in umetnost.

Književnikom. „Slovenska Matica“ je v odborovi seji dne 22. aprila 1918 zvišala književnikom honorarje in sicer je določila pri originalnih spisih za polo honorar 100 do 200 K, pri prevodih 50 do 150 K za polo. To je gotovo kulturni čin, ki na književnem trgu ne more ostati neopažen. Pričakovati je, da bodo pisatelji, pesniki, znanstveniki in prevajalci v bogati meri pošiljali svoja dela našemu prvemu književnemu društvu.

Darovi.

Darovi za Dijaški dom. Poljak po kaplanu J. V. 100 K; ob smrti milega brata Janeza daruje 50 K slovenski koroški častnik. Bog plačaj blagima dobrotnikoma!

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Listnica upravnistva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam pri preselitvah ali premestitvah naznanijo poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Cena: Mehko vezana K 8'80, za družnike K 6'60, po pošti franko K 1'20 več. — V dva dela trdo vezana z usnjatim hrbtom K 15'—, za družnike K 11'30, po pošti franko K 1'20 več.

Vabilo na letni občni zbor

**Živinorejske zadruga za
- Tolstivrh in okolico -**

r. z. z. o. z.

ki se vrši

**na praznik Kristusovega vnebohoda
dne 9. maja 1918, ob 12. uri opoldne,
na združnem posestvu, pd. Kurej
na Črneški gori.**

Spored:

1. Poročilo odbora.
2. Sklep o letnem računu.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Zdrava, močna

dekla

se sprejme na župnišče z večjim gospodarstvom. Nastop takoj. Kje, pove upravnistvo lista „Mir“ št. 18. Znamka za odgovor.

Hiša v Celovcu

v središču mesta, dvonadstropna, za podjetje in obrestovanje pripravna, je pod ugodnimi plačilnimi pogoji **takoj na prodaj**. Naslov pove upravnistvo lista „Mir“ št. 17. Znamka za odgovor.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelhe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

V zalogi Družbe sv. Mohorja

v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta (Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorec.

Mehko vezana K 4'40, za družnike K 3'30, po pošti K 1'— več. — Trdo vezana K 7'50, za družnike K 5'70, po pošti K 1'— več.

Deklo

Slovenko, za delo v hlevu in na polju, **se takoj sprejme v službo** na malo kmetijo blizu Vrbe ob jezeru. Hrana dobra in dovolj. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnistvo lista „Mir“ v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26.

Miši — podgane — stenice — ščurki.

Izdelovanje in razpošiljatev preizkušene radikalno učinkovitega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. **Za podgane in miši K 5'—; za ščurke K 4'50; tinktura za stenice 2 K; uničevalno moljev K 2'—; prašek proti mrčesom K 1'50 in K 3'—; sem spadajoči razpraševalec K 1'20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1'20; mazilo za uši pri živini K 1'50; prašek za uši v obleki in perilu 2 K; tinkt. za bolhe pri psech K 1'20; tinkt. proti mrčesu na sadnju in zelenjadi (unič. rastlin) 3 K.** Pošilja po povzetju **Zavod za pokončavanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 16, Petrinjska ulica 3.**

Kislo vodo

in **vino** razpošilja

A. Oset, p. Guštanj, Koroško.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

Dobiva se v vseh prodajalnicah!

Kdor trpi vsled

podganske in mišje nadloge

(tudi krstice, krti, hrčki kakor tudi ščurki, mravlje in stonoge), naj piše neobvezno na

ravnateljstvo

Terrorjevega zavoda za Avstrijo

Dunaj, I., Werdertorgasse 17.

Uradno priporočena metoda.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred K 3'25.

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2'45. — Povzete 45 h več. — Naslov za naročila:

Jan. Grollich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

**Pavličeva
ulica
št. 7.**

urađuje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

**Pavličeva
ulica
št. 7.**